

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Kuntatalousohjelma vuodelle 2021, Syksy 2020

Kunta- ja aluehallinto-osasto

Esityksen sisältö

1. Kuntatalouden tila 2019
2. Kuntatalouden tukitoimet 2020
3. Kuntatalous valtion talousarvioesityksessä vuodelle 2021
4. Kuntatalouden kehitysarvio 2021-2024
5. Kuntia koskevat valtion toimenpiteet hallinnonaloittain vuonna 2021

Kuntatalouden tila 2019

Kuntatalouden tunnusluvut heikkenivät vuonna 2019

- Vuoden 2019 tilinpäätöstietojen perusteella kuntatalouden tila heikkeni jo ennen koronapandemiaa.
 - Kuntatalouden toimintakate heikkeni noin 1,3 mrd. euroa ja vuosikate noin 0,3 mrd. euroa vuoteen 2018 verrattuna.
- Vaikka kuntien talouden keskeiset tunnusluvut heikkenivät, verorahoitus kehittyi myönteisesti.
- Kuntatalouden lainakanta jatkoi kasvuaan 2,5 mrd. eurolla yhteensä 21,9 mrd. euroon.
- Myös kuntakonsernien vuosikate heikkeni edelleen ja lainakanta kasvoi selvästi.

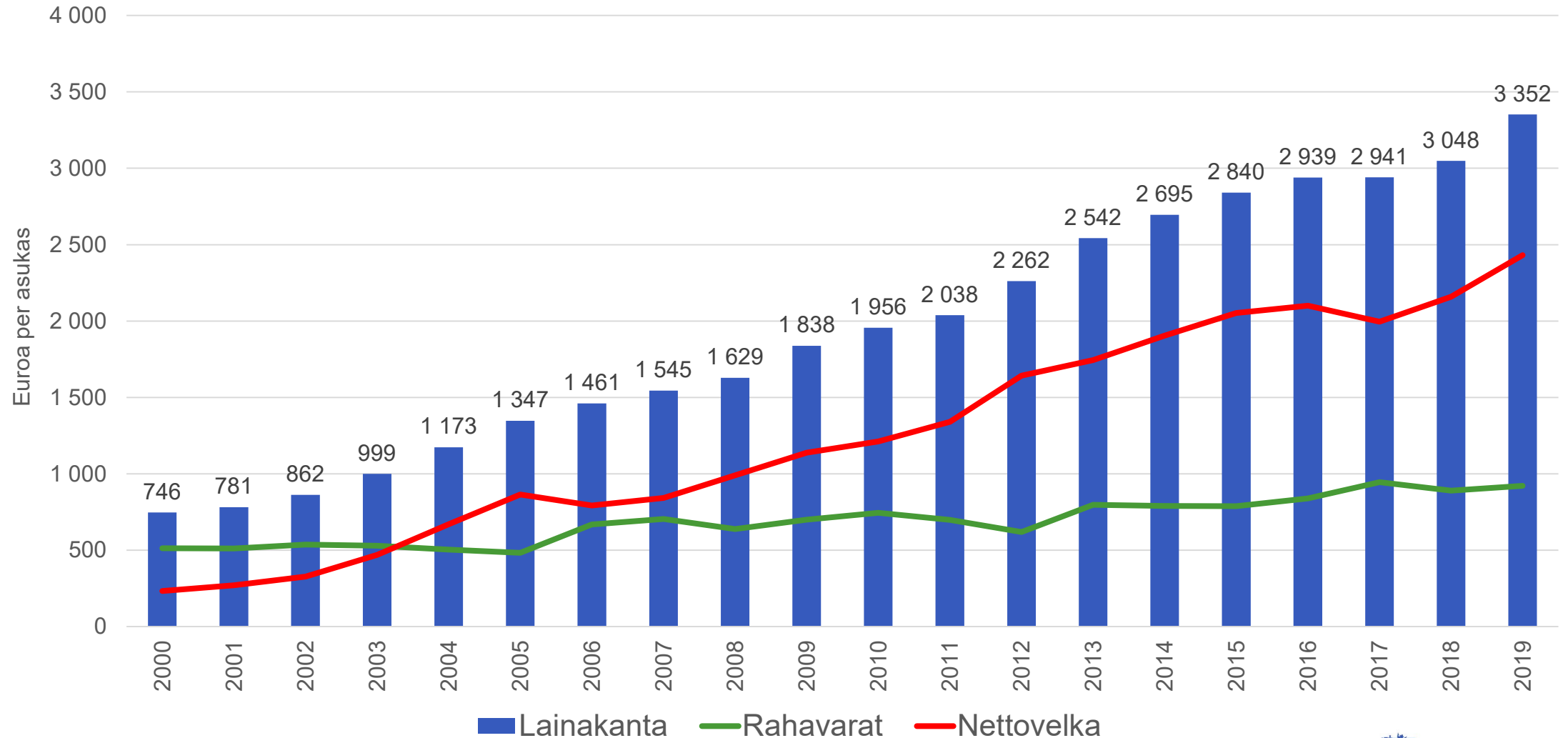
Kuntatalouden kehitys vuosina 2017-2019

Manner-Suomen kuntien talous vuosina 2017-2019, mrd. euroa ja muutos vuosina 2018-2019

	TP 2017	TP 2018	TP 2019	Muutos 2018-2019 mrd. euroa	Muutos 2018-2019, %
Toimintakate	-28,12	-29,10	-30,36	-1,26	-4,3
Verotulot	22,43	22,32	22,91	0,59	2,7
Käyttötal. valtionosuudet	8,50	8,46	8,64	0,18	2,1
Verorahoitus yht.	30,93	30,78	31,55	0,77	2,5
Rahoituserät, netto	0,45	0,39	0,55	0,16	41,4
Vuosikate	3,27	2,07	1,75	-0,32	-15,4
Poistot ja arvonalentumiset	2,20	2,19	2,31	0,11	5,2
Vuosikate – poistot	1,07	-0,13	-0,56	-0,43	
Nettoinvestoinnit	-2,38	-2,78	-2,73	0,05	1,7
Vuosikate – nettoinvestoinnit	0,89	-0,72	-0,99	-0,27	
Lainakanta	16,13	16,73	18,42	1,69	10,1
Rahavarat	5,18	4,88	5,06	0,18	3,7
Veroprosentti, painotettu	19,92	19,87	19,90		+0,03 %-yks.

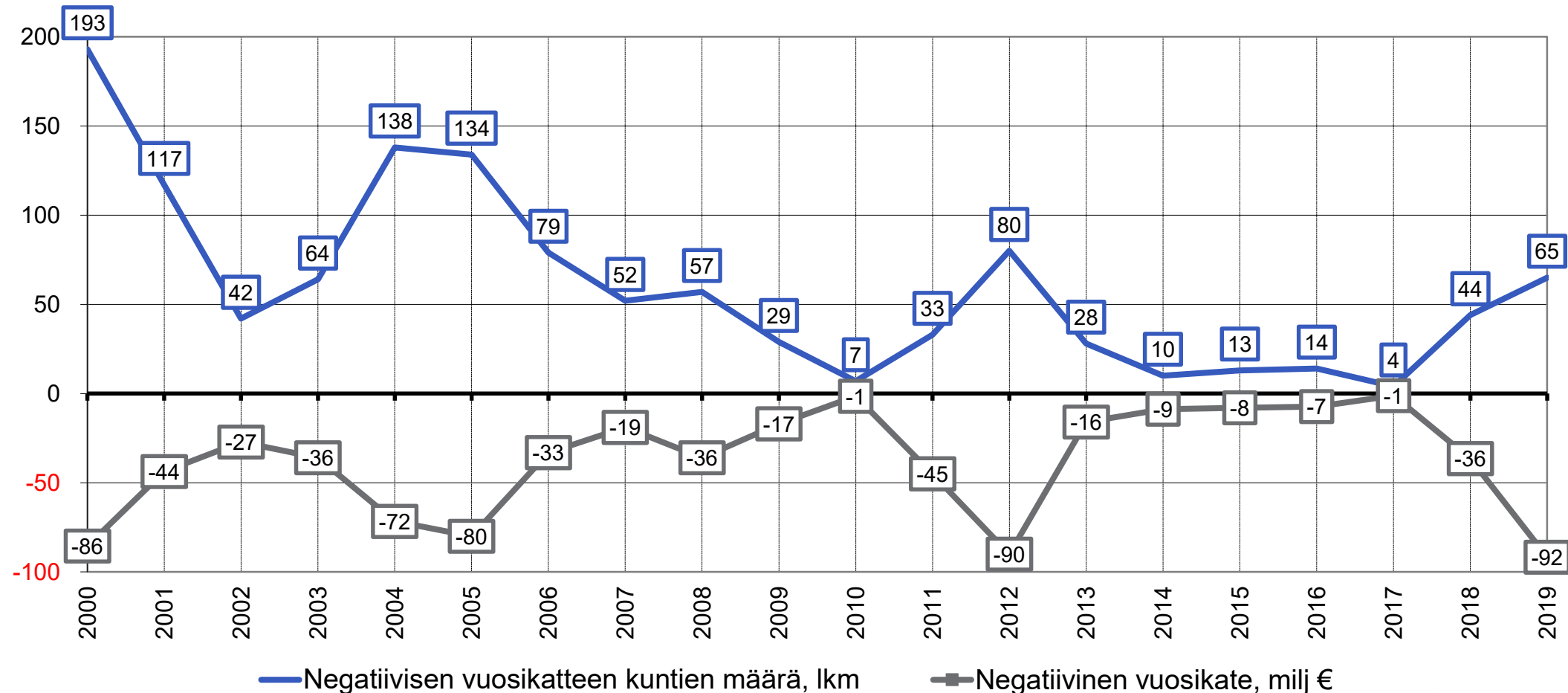
Kuntien lainakanta on kasvanut tasaisesti koko 2000-luvun

Vuonna 2019 se kasvoi yhteensä 1,7 mrd. eurolla noin 18,4 mrd. euroon, eli 3 352 euroon/asukas

Negatiivisen vuosikatteen kuntien lukumäärä nousi vuonna 2019

Yhteensä 231 kunnassa vuosikate ei riittänyt kattamaan poistoja

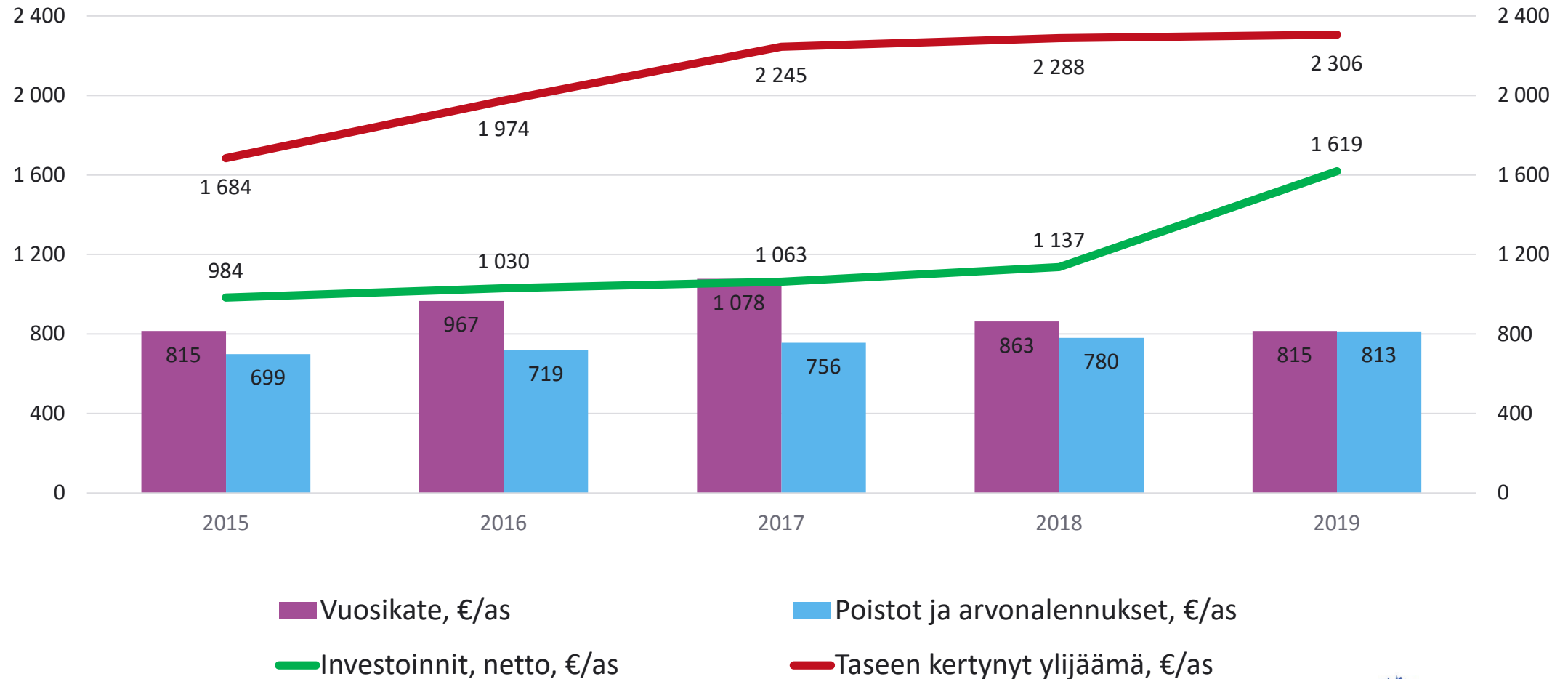

Myös kuntayhtymien talous heikkeni vuonna 2019

Kehitystä selittää jo pitkään jatkunut toimintamenojen suhteellisen nopea kasvu

	TP 2017	TP 2018	TP 2019	Muutos 2018-2019, mrd. euroa	Muutos 2018-2019, prosenttia
Toimintatuotot	14,33	15,41	16,55	1,1	7,4
Toimintakulut	-13,58	-14,75	-15,90	-1,2	-7,8
Toimintakate	0,75	0,67	0,66	-0,0	-1,5
Vuosikate	0,67	0,59	0,58	-0,0	-1,7
Poistot ja arvonalentumiset	-0,61	-0,62	-0,62	0,0	0,0
Vuosikate – poistot	0,06	-0,03	-0,04		
Tilikauden tulos	0,08	0,03	-0,04	-0,1	-233,3
Taseen kertynyt yli- /alijäämä	0,81	0,82	0,79	-0,0	-3,7
Nettoinvestoinnit	-1,06	-1,04	-1,30	-0,3	25,0
Vuosikate - nettoinvestoinnit	-0,39	-0,45	-0,71		
Lainakanta	3,46	3,88	4,67	0,8	20,4
Rahavarat	1,17	1,11	1,21	0,1	9,0

Kuntakonsernien investoinnit kasvoivat voimakkaasti vuonna 2019

Kuntatalouden tukitoimet 2020

Koronakriisi vaikeutti kuntien tilannetta entisestään vuonna 2020

- Koronapandemia on vaikuttanut voimakkaasti kuntien tehtäväkenttään, palvelujen tarpeeseen ja kysyntään sekä kuntatalouteen. Merkittävin vaikutus koronapandemialla on ollut ja tulee olemaan lähivuosina kuntien verotuloihin.
- Akuutissa kriisitilanteessa valtion tuki kunnille on ollut välttämätöntä peruspalvelujen turvaamiseksi ja koronapandemiasta aiheutuneiden muutosten tasoittamiseksi.
- Pidemmällä aikavälillä huomiota tulee kiinnittää rakenteellisiin uudistuksiin, joilla voidaan korjata tulo- ja menokehityksen epätasapaino ja turvata peruspalvelujen yhdenvertainen saatavuus koko maassa.

Kuntien tukeminen vuonna 2020

- Vuoden 2020 neljännessä lisätalousarviossa päätettiin kattavasta, noin 1,4 mrd. euron toimenpidekokonaisuudesta, jolla helpotettiin koronapandemiasta ja siihen liittyvistä rajoitustoimista johtuvia kuntien talouden haasteita.
 - Lisäksi kuntia tuettiin valtionavustuksilla mm. OKM:n ja LVM:n hallinnonaloilla
- Hallitus on syksyn budjettiriihen yhteydessä päättänyt lisätä kuntien tukea vuodelle 2020 vielä 600 milj. eurolla. Lisäyksestä 400 milj. euroa kohdistetaan kuntien peruspalvelujen valtionosuuteen ja 200 milj. euroa sairaanhoitopiireille. Esitys sisältyy syksyn 2020 lisätalousarvioon.
 - Tuen tavoitteena on turvata kuntien peruspalveluita sekä auttaa lisäämään koronatilanteen hallinnan kannalta olennaisia palveluita.
 - Peruspalvelujen valtionosuuden lisäys kohdistetaan kuntiin samalla tavalla kuin vuoden 2020 aikaisempi valtionosuuden lisäys (1/3 asukasmäärän perusteella ja 2/3 kunnallisveron jako-osuuksien suhteessa).

Valtion lisätalousarvioissa jo päätetyt tukitoimet kunnille koronakriisiin liittyen vuonna 2020, milj. euroa

	Milj. euroa	Valmistelutilanne
Verotuksen maksujärjestelyjen kompensatio, VM*	114	Maksatus toteutetaan osana peruspalvelujen valtionosuutta. Maksujärjestelyjen vaikutusarviota korjattiin viidennessä lisätalousarviossa.
Peruspalvelujen valtionosuuden korotus, VM	550 (+ 400)	Maksatus toteutetaan osana peruspalvelujen valtionosuutta. (Riihipäätöksen mukainen, LTAE annetaan myöhemmin syksyllä)
Lasten, nuorten ja perheiden sote-palvelut, STM/VM	112	Maksatus toteutetaan osana peruspalvelujen valtionosuutta.
Iäkkäiden palvelujen toimivuuden varmistaminen, STM/VM	60	Maksatus toteutetaan osana peruspalvelujen valtionosuutta.
Kuntien yhteisöveron jako-osuuden korotus, VM**	450	Maksatus toteutetaan osana kuntien verotulojen tilitystä.
Valtionavustus sairaanhoitopiireille, VM	200 (+ 200)	Valtioneuvoston asetus avustuksen myöntämisestä annetaan elo-syyskuussa 2020. Maksatus loppuvuodesta 2020. (Riihipäätöksen mukainen LTAE annetaan myöhemmin syksyllä)
Kuntien harkinnanvaraisen valtionosuuden korotus, VM	50	Haku aika päättyy elokuun lopussa, maksatus loppuvuodesta 2020.
Koronavirustestauksen kustannukset	200 (+ 355)	Kuudes LTAE sisältää 200 milj. euron lisäyksen HUS:n testauskapasiteettiin; annettu eduskuntaan 24.9.2020. (Riihipäätöksen mukainen LTAE annetaan myöhemmin syksyllä.)
Koronaviruksen vaikutusten tasoittaminen opetuksessa ja koulutuksessa, OKM	153	Osa tuesta myönnetty, osassa haku aika kesken.
Muut kuntiin kohdistuvat tukitoimenpiteet (mm. kulttuuri), OKM	22	Osa tuesta myönnetty, osassa haku aika kesken.
Joukkoliikenteen tuki, LVM	100	Haku aika kesken, tavoitteena on tehdä maksatuspäätökset syys-lokakuun aikana.
Kuntien kiinteistöjen öljylämmityksistä luopuminen, YM	15	Myönnetään kuntien hakemusten perusteella.
Lähiövirkestysalueiden ja viheralueiden kunnostaminen, YM	13	Myönnetään kuntien hakemusten perusteella.
YHTEENSÄ	2039 (+ 955)	

* Verotuksen maksujärjestelyjen muutos kompensoidaan kunnille vuonna 2020, mutta vastaava summa peritään takaisin kunnilta vuonna 2021.

** Yhteisöveron jako-osuuden korotuksen kokonaisvaikutus on arvioitu olevan 520 milj. euroa, josta noin 450 milj. euroa kohdistuu vuodelle 2020 ja noin 60 milj. euroa vuodelle 2021. Huom! Lisäksi STM on antanut koronaviruspandemian hoitoon tarvittaviin suojainvälineisiin liittyen Huoltovarmuuskeskukselle vuoden 2020 aikana yhdeksän hankintaesitystä, joiden kokonaisarvo on 300 milj. euroa. HVK:n hankkimat suojaimet on tarkoitettu sairaanhoitopiirien ja kuntien käyttöön. Sairaanhoitopiirit ja kunnat ovat kuitenkin tehneet myös omia suojainhankintoja.

Koronatestauksesta kunnille aiheutuvien kustannusten korvaus vuonna 2020

- Kuudennessa lisätalousarvioesityksessä esitetään Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirille (HUS) korvattavaksi erikseen rajatestauksen edellyttämästä testauskapasiteetin nostosta ja analyysitoiminnasta aiheutuvat kustannukset.
 - Kustannukset korvataan valtionapuviranomaisen hyväksymien kustannusten mukaisesti enintään 200 milj. euroon asti.
 - Valtionavustuspäätöksen ehtoilla varmistetaan, että valtion rahoituksella toteutettava testauskapasiteetin nosto palvelee koko Suomea. Rajatestauksen tarpeet ylittävää testauskapasiteettia tarjotaan tarpeen mukaan myös muiden sairaanhoitopiirien käyttöön.
- Hallitus päätti syksyn budjettiriihen yhteydessä, että hybridistrategian edellyttämään koronatestaukseen osoitetaan syksyn 2020 lisätalousarviossa 355 milj. euroa.

Kuntatalous valtion talousarvioesityksessä vuodelle 2021

Kertaluontoisilla tukitoimilla turvataan peruspalveluita

Vuonna 2021 kuntia tuetaan kolmella toimenpiteellä, jotka vahvistavat kuntataloutta jo toteutettujen toimenpiteiden lisäksi yhteensä noin 850 milj. eurolla.

Kuntien yhteisöveron jako-osuuden 10 prosenttiyksikön määräaikaista korotusta jatketaan koskemaan verovuotta 2021. Korotuksen vaikutus kuntatalouteen on noin 550 milj. euroa.

Kuntien peruspalvelujen valtionosuuden määräaikainen korottaminen, 280 milj. euroa (sisältäen kiky-sopimukseen liittyvän vähennyksen poistumisen). Korotuksella kompensoidaan kunnille koronavirustilanteesta aiheutunutta verotulojen alenemista.

Valtionosuuden harkinnanvaraisen korotuksen lisäys, 20 milj. euroa. Vuonna 2021 valtionosuuden harkinnanvaraiseen korotukseen on käytettävissä yhteensä 30 milj. euroa.

Kuntien yhteisöveron jako-osuuden määräaikaisen korottamista jatketaan verovuodelle 2021

- Kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta korotetaan 10 prosenttiyksiköllä määräaikaisesti myös verovuonna 2021 ja lisäksi pysyvästi 2 prosenttiyksiköllä varhaiskasvatusmaksujen alentamisen johdosta. Valtion osuutta alennetaan vastaavasti.
- Muutos ei vaikuta yksittäisten kuntien jako-osuuksiin.
- Korotuksesta hyötyvät eniten ne kunnat, jotka saavat eniten yhteisöveroa.
- Kuntien yhteisöveron tuottoon vaikuttaa lisäksi jo verovuodelle 2020 tehty jako-osuuden korotus, joka lisäsi kuntien yhteisöverotuloja 450 milj. eurolla vuonna 2020 vuonna ja 60 milj. eurolla vuonna 2021.

Peruspalvelujen valtionosuutta korotetaan

- Kuntien peruspalvelujen valtionosuuteen tehdään 280 milj. euron kertaluonteinen lisäys, jolla kompensoidaan kunnille muun muassa koronavirustilanteesta aiheutunutta verotulojen alenemista.
- Korotus jaetaan kunnille siten, että 249 milj. euroa kohdistetaan kuntiin niiden asukasmäärän perusteella (tasasuuruisesti euroa/asukas) ja 31 milj. euroa kohdistetaan kuntiin kunnallisveron jako-osuuksien suhteessa.
- Peruspalvelujen valtionosuuteen vuodelle 2021 osoitetaan 20 milj. euron lisäys kuntien valtionosuuden harkinnanvaraiseen korotukseen.
 - Vuonna 2021 valtionosuuden harkinnanvaraiseen korotukseen on käytettävissä yhteensä 30 milj. euroa.
- Kunnalle voidaan maksaa hakemuksesta valtionosuuden korotusta, jos kunta on poikkeuksellisten tai tilapäisten taloudellisten vaikeuksien vuoksi lisätuen tarpeessa.

Koronasta kunnille aiheutuvien kustannusten korvaus 2021

- Koronavirustilanteesta kunnille aiheutuviin testaus-, jäljitys- ja muihin kustannuksiin varataan vuonna 2021 yli 1,6 mrd. euroa.

1,4 mrd. euroa

Hybridistrategian mukainen
testaus ja jäljittäminen

200 milj. euroa

Avustus sairaanhoitopiireille ja
kunnille koronasta aiheutuviin
välittömiin muihin kustannuksiin

30 milj. euroa

Testausteknologia

30 milj. euroa

Rajanylityspaikojen
terveysturvallisuuden
edellyttämät kustannukset

Hoito- ja palveluvelan purkaminen

- Hallitus aloittaa monivuotisen hoito- ja palveluvelan purkamiseen kohdentuvan sote-palveluiden saatavuutta tukevan uudistuskokonaisuuden valmistelun.
- Lisäksi hallitus sitoutuu purkamaan hoito- ja palveluvelkaa 450 milj. euron kokonaisuudella vuosina 2021–2023.
- Tarkoituksena on sisällyttää valtuus vuoden 2021 täydentävään talousarvioesitykseen tai vuoden 2021 ensimmäiseen lisätalousarvioesitykseen.
- Rahoituksessa pyritään hyödyntämään soveltuvin osin EU:n elpymis- ja palautumistukivälineen varoja.
- Kuntien ja sairaanhoitopiirien avustusjärjestelmä valmistellaan STM:n ja VM:n yhteistyönä siten, että kannustimet kustannustehokkaaseen toimintaan säilyvät.

Kunnille osoitetaan uusia tehtäviä ja velvoitteita

- Uusiin tai laajentuviin tehtäviin osoitetaan 100-prosenttinen rahoitus
- Keskeisiä uusia toimenpiteitä:
 - Oppivelvollisuuden laajentaminen 16,1 milj. € (129 milj. € v. 2024)
 - Varhaiskasvatukseen lisätään uusi tuen rakenne 15 milj. €
 - Oppilas- ja opiskelijahuollon vahvistaminen perusopetuksessa ja toisella asteella 10 milj. € (29 milj. € v. 2024)
 - Vanhuspalveluiden hoitajamitoitus 53 milj. € (266 milj. € v. 2024)
 - Sote-huollon asiakasmaksu-uudistus 17,9 milj. € (maksutulojen menetys kompensoidaan valtiosuuslisäyksellä) (45 milj. € v. 2024)

Kuntien valtionavut

	TA 2019	TA 2020	TA 2020 +LTA:t I-V	TAE 2021	Muutos TA 2020 - TAE 2021, %	Muutos TA+LTA:t I-V 2020 - TAE 2021, %
Laskennalliset valtionosuudet	9 656	8 098	8 972	8 720	8 %	-3 %
VM, valtionosuus peruspalvelujen järjestämiseen	8 729	7 074	7 902	7 697	9 %	-3 %
OKM	928	1 024	1 070	1 023	0 %	-4 %
<i>josta kuntayhtymien osuus</i>	<i>978</i>	<i>1 040</i>	<i>1 065</i>	<i>1 024</i>	<i>-2 %</i>	<i>-4 %</i>
VM, valtion korvaus kunnille veroperustemuutoksista aiheutuvista verotulojen menetyksistä		2 269	2 383	2 360	4 %	-1 %
Muut valtionavut yhteensä	1 003	1 216	1 881	1 316	8 %	-30 %
Valtionavut yht. milj. euroa	10 659	11 583	13 236	12 395	7 %	-6 %

Peruspalvelujen valtionosuuteen 7,7 mrd. euroa vuonna 2021

- Kuntien peruspalvelujen valtionosuus on noin 7,7 mrd. euroa ja verotulomenetysten kompensatit 2,36 mrd. euroa vuonna 2021.
- Valtionosuusprosentti on 25,67.
- Verrattuna vuoden 2020 varsinaiseen talousarvioon peruspalvelujen valtionosuudet kasvavat yli 600 milj. eurolla. Vuoden 2020 lisätalousarviot huomioiden valtionosuudet vähenevät noin 200 milj. eurolla, mikä kuvastaa valtion vuonna 2020 kunnille osoittaman lisätuen mittaluokkaa.

Peruspalvelujen valtionosuuden mitoitukseen vaikuttavia tekijöitä 1/2

- Peruspalvelujen valtionosuuteen lisäystä noin 620 milj. euroa vuonna 2021:
 - Kertaluonteinen lisäys 280 milj. euroa (, joka sisältää kilpailukyky sopimukseen liittyvän 233,6 milj. euron vähennyksen poistumisen), jolla kompensoidaan koronavirustilanteesta aiheutunutta kuntien verotulojen alenemista.
 - Harkinnanvaraisen valtionosuuden korotuksen kertaluonteinen lisäys 20 milj. euroa
 - Indeksikorotus (2,4 %) lisää valtionosuutta noin 174 milj. euroa
 - Tehtävämuutokset lisäävät valtionosuutta noin 112 milj. euroa:
 - Vanhuspalvelulain muutos (hoitajamitoitus) 52,8 milj. euroa
 - Sote-asiakasmaksulain uudistus 17,9 milj. euroa
 - Lastensuojelun jälkihuollon laajennus 12 milj. euroa
 - Varhaiskasvatus (subjektiivinen oikeus ja ryhmäkoot) 19,2 milj. euroa
 - Oppivelvollisuuden laajentaminen 5,9 milj. euroa
 - A1 –kielen opetuksen varhentaminen 4,5 milj. euroa

Peruspalvelujen valtionosuuden mitoitukseen vaikuttavia tekijöitä 2/2

- Kuntien digitalisaation kannustinjärjestelmästä palautetaan valtionosuutta 30 milj. euroa (kannustinjärjestelmään jää vielä 10 milj. euroa)
- Asukasluvun ja muiden laskentatekijöiden muutos lisää valtionosuutta noin 31 milj. euroa

Peruspalvelujen valtionosuutta vuonna 2021 vähentävät mm. seuraavat tekijät:

- Vuonna 2021 kuntien valtionosuuteen ei tehdä kilpailukyky sopimukseen liittyvää vähennystä, sillä vähennyksen perustetta ei enää ole.
- YTHS-uudistukseen liittyvä siirto STM:n hallinnonalalle, -32 milj. euroa
- Siirto vaikeassa taloudellisessa asemassa olevien kuntien harkinnanvaraiseen yhdistymisavustukseen, -10 milj. euroa
- Valtion ja kuntien välinen kustannustenjaon tarkistus, -13,7 milj. euroa

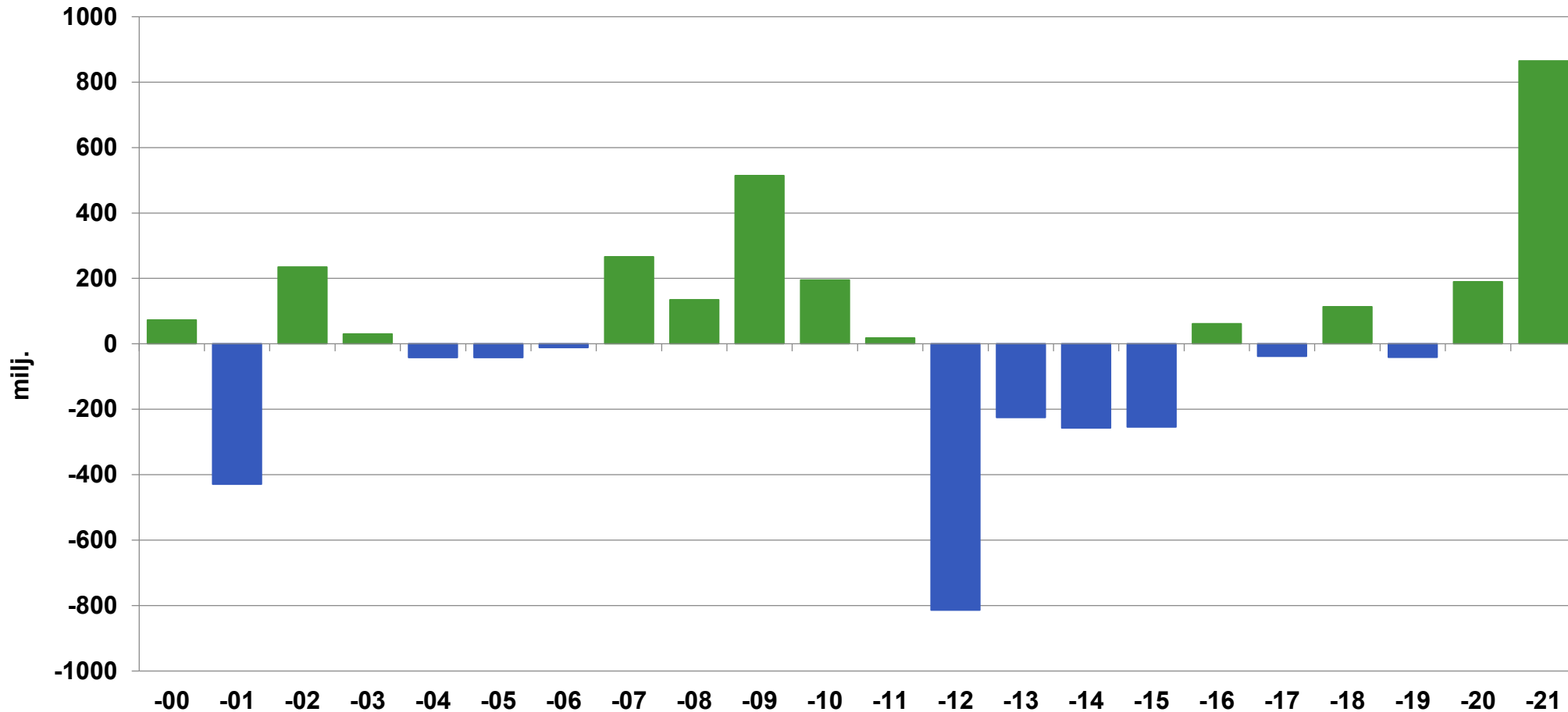
Verotulomenetysten korvaukset ovat 2,36 mrd. euroa vuonna 2021

- Verotulomenetysten korvaukset on budjetoitu vuodesta 2020 lähtien omalle momentilleen erikseen peruspalvelujen valtionosuudesta.
- Vuonna 2021 verotulomenetysten kompensatio on yhteensä 2,36 mrd. euroa. Tästä vuoden 2021 kompensatio on 179 milj. euroa.
- Vuonna 2020 tehty verotuksen maksujärjestelyjen muutosten kompensatio (114 milj. euroa) peritään takaisin vuosina 2021 ja 2022. Vuoden 2021 osuus takaisinperinnästä on 88 milj. euroa.

Varhaiskasvatusmaksuja alennetaan

- Osana hallituksen työllisyystoimia varhaiskasvatusmaksuja alennetaan.
- Maksujen alentaminen lisää työnteon kannustimia parantamalla työstä saatavaa taloudellista hyötyä ja parantaa pieni- ja keskituloisten perheiden asemaa.
- Muutoksen on tarkoitus tulla voimaan 1.8.2021. Se alentaa kuntien maksutuloja vuositasolla 70 milj. eurolla (30 milj. eurolla v. 2021).
- Varhaiskasvatusmaksujen alentamista kompensoidaan korottamalla yhteisöveron jako-osuutta 2 %-yksiköllä. Tämä kasvattaa kuntien yhteisöveroja arviolta 102 milj. eurolla.

Valtion toimenpiteet vahvistavat kuntataloutta 865 milj. eurolla vuonna 2021

Tarkastelu tehdään edellisen vuoden varsinaiseen talousarvioon verrattuna. Tämän vuoksi kuviossa eivät näy vuoden 2020 lisäbudjeteissa tehdyt tukitoimet. Tarkastelussa otetaan huomioon vain päätöspäätteiset toimet; lakisääteiset indeksitarkistukset ja kustannustenjaon tarkistus eivät sisälly lukuihin.

Kuntatalouden kehitysarvio ja talouden sopeutuspainne

Kuntatalouden kehitysarvio

- Kuntatalouden kehitysarvion on laatinut valtiovarainministeriön kansantalousosasto.
 - Kehitysarvio ei sisällä kuntien ja kuntayhtymien omia toimia vuoden 2020 jälkeen, joten se on luonteeltaan painelaskelma.
- Kehitysarvion mukaan kuntataloutta vahvistavat valtion mittavat tukitoimet peruspalvelujen järjestämisen turvaamiseksi ja kuntatalouden aktiviteetin ylläpitämiseksi.
 - Vuosikatteen arvioidaan v. 2020 kasvavan ennätyslukemiin (4,1 mrd. euroa)
- Toimintamenojen kasvun arvioidaan kääntyvän jyrkkään kasvuun vuoden loppupuolella mm. palvelu- ja hoitovelan purun ja hybridistrategian edellyttämän covid-19-viruksen testauksen ja jäljittämisen vuoksi

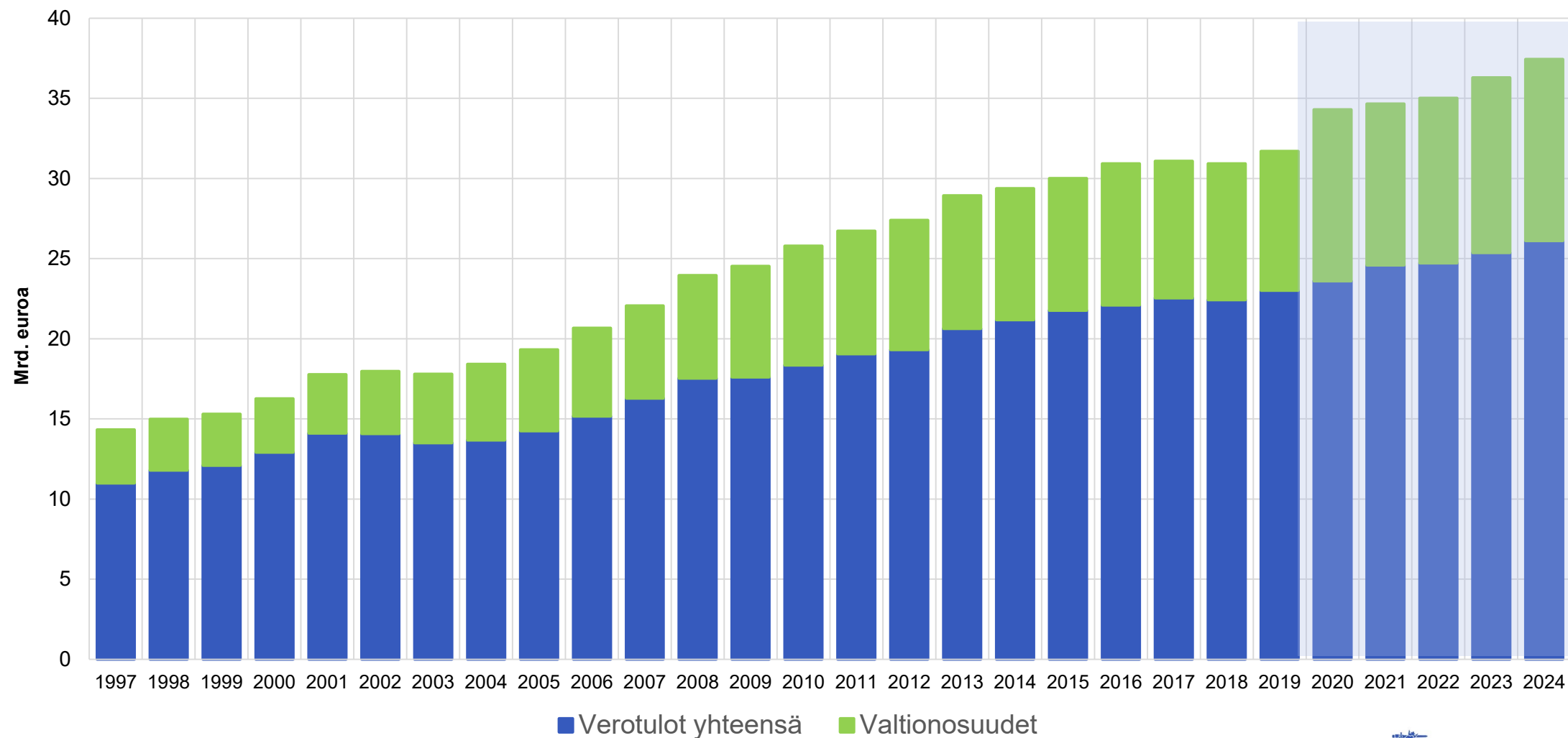
Kuntatalouden kehitysnäkymät vuodelle 2021

- Valtion tukitoimet vahvistavat kuntataloutta myös vuonna 2021
- Menojen kasvun arvioidaan maltillistuvan vuonna 2021, mutta tilanteen tekee haastavaksi kuntatalouden tulojen hidas kasvu
 - Tulojen kasvu jää vaatimattomaksi valtionosuuksien laskiessa noin 0,7 mrd. eurolla, kun kuntatalouden tukitoimet pienentyvät
- Kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirta heikkenee painelaskelman mukaan noin 2 mrd. euroa negatiiviseksi ensi vuonna
- Vuonna 2021 merkittävin kunnallisveron korotuspaine kohdistuu 20 000-40 000 asukkaan kuntiin

Kuntatalouden kehitysarvio vuosina 2019-2024 (mrd. €)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Tuloksen muodostuminen						
1. Toimintakate	-29,8	-30,5	-32,0	-32,9	-34,0	-35,1
2. Verotulot	23,0	23,6	24,6	24,7	25,4	26,1
3. Valtionosuudet, käyttötalous	8,7	10,7	10,1	10,3	10,9	11,3
4. Rahoitustuotot ja kulut, netto	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3	0,2
5. Vuosikate	2,2	4,1	2,9	2,4	2,6	2,6
6. Poistot	-2,9	-3,0	-3,1	-3,2	-3,3	-3,4
7. Satunnaiset erät, netto	0,4	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
8. Tilikauden tulos	-0,3	1,2	-0,1	-0,7	-0,6	-0,7
Rahoitus						
9. Vuosikate	2,2	4,1	2,9	2,4	2,6	2,6
10. Satunnaiset erät	0,4	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
11. Tulorahoituksen korjauuserät	-0,9	-0,6	-0,6	-0,6	-0,6	-0,6
12. Tulorahoitus, netto	1,7	3,6	2,4	1,9	2,1	2,1
13. Käyttöomaisuusinvestoinnit	-5,4	-5,8	-5,9	-5,7	-5,6	-5,6
14. Rahoitusosuudet ja myyntitulot	1,4	1,3	1,4	1,3	1,3	1,3
15. Investoinnit, netto	-4,0	-4,4	-4,5	-4,4	-4,3	-4,4
16. Rahoitusjäämä (tulorah.-invest.)	-2,3	-0,8	-2,0	-2,5	-2,2	-2,3
17. Lainakanta	21,9	23,1	25,4	28,1	30,6	33,1
18. Kassavarat	6,3	6,8	7,3	7,8	8,3	8,7
19. Nettovelka (lainat - kassavarat)	15,6	16,3	18,1	20,4	22,3	24,4

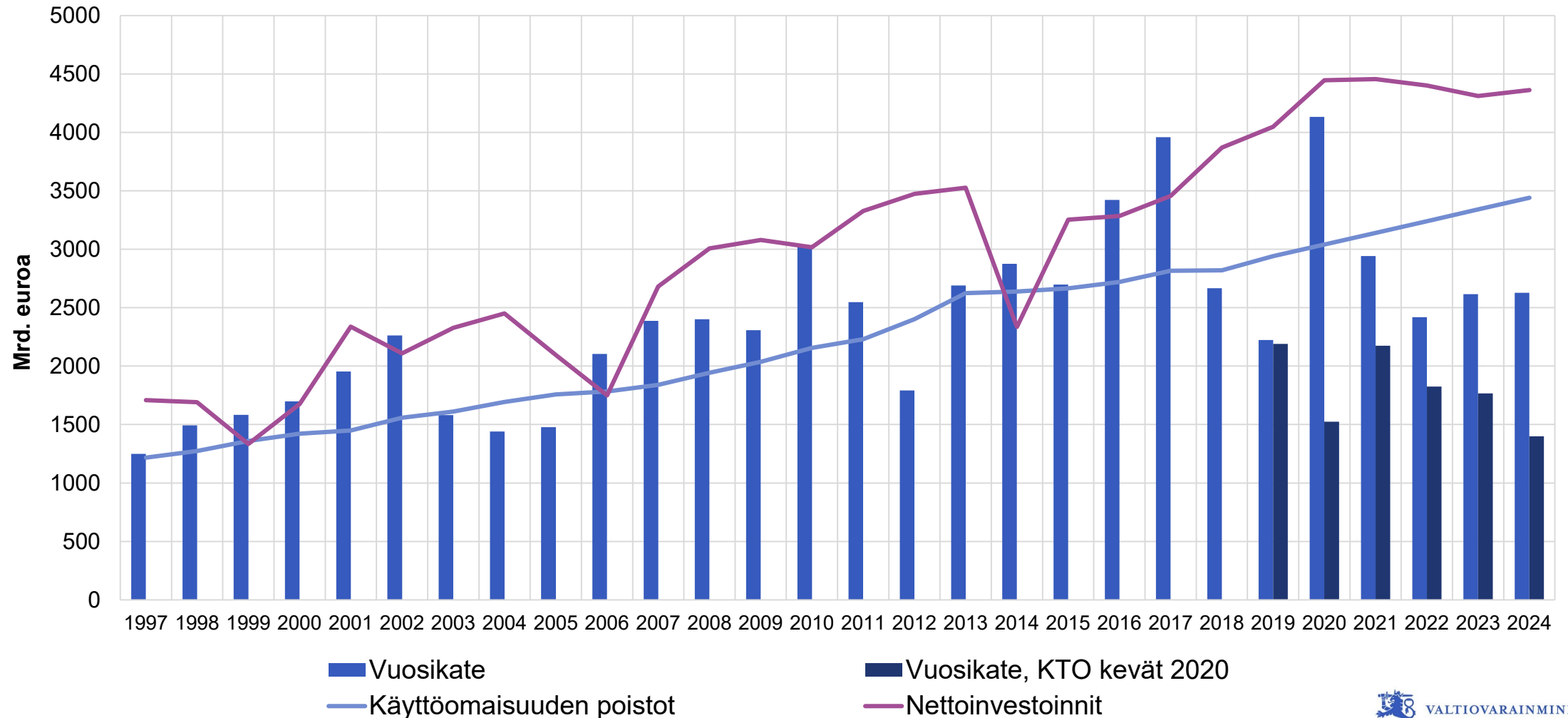
Valtion tukitoimet kasvattavat kuntien verorahoitusta

Lähde: TK, VM

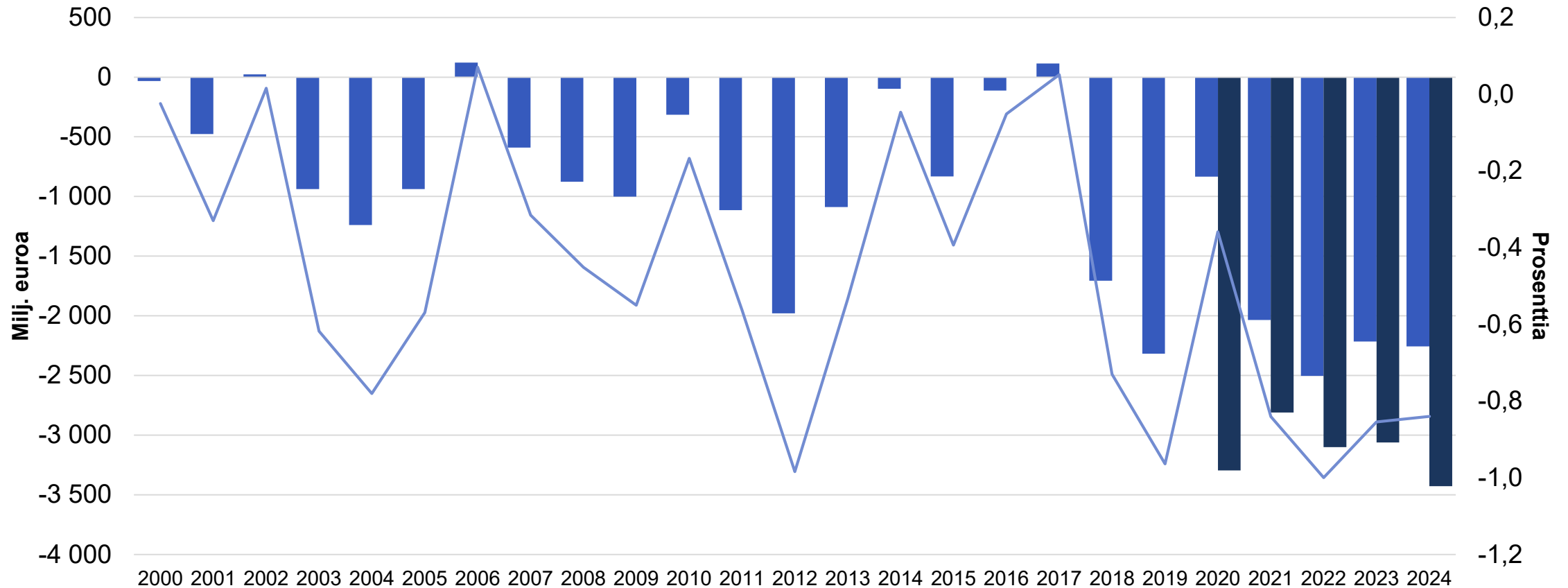
Kuntien ja kuntayhtymien vuosikate, poistot ja investoinnit

Vuosikate kohenee ennätyslukemiin vuonna 2020, mutta heikkenee jälleen valtion tukitoimien pienentyessä

Kuntatalouden rahoitusasema vahvistuu kuluvana vuonna

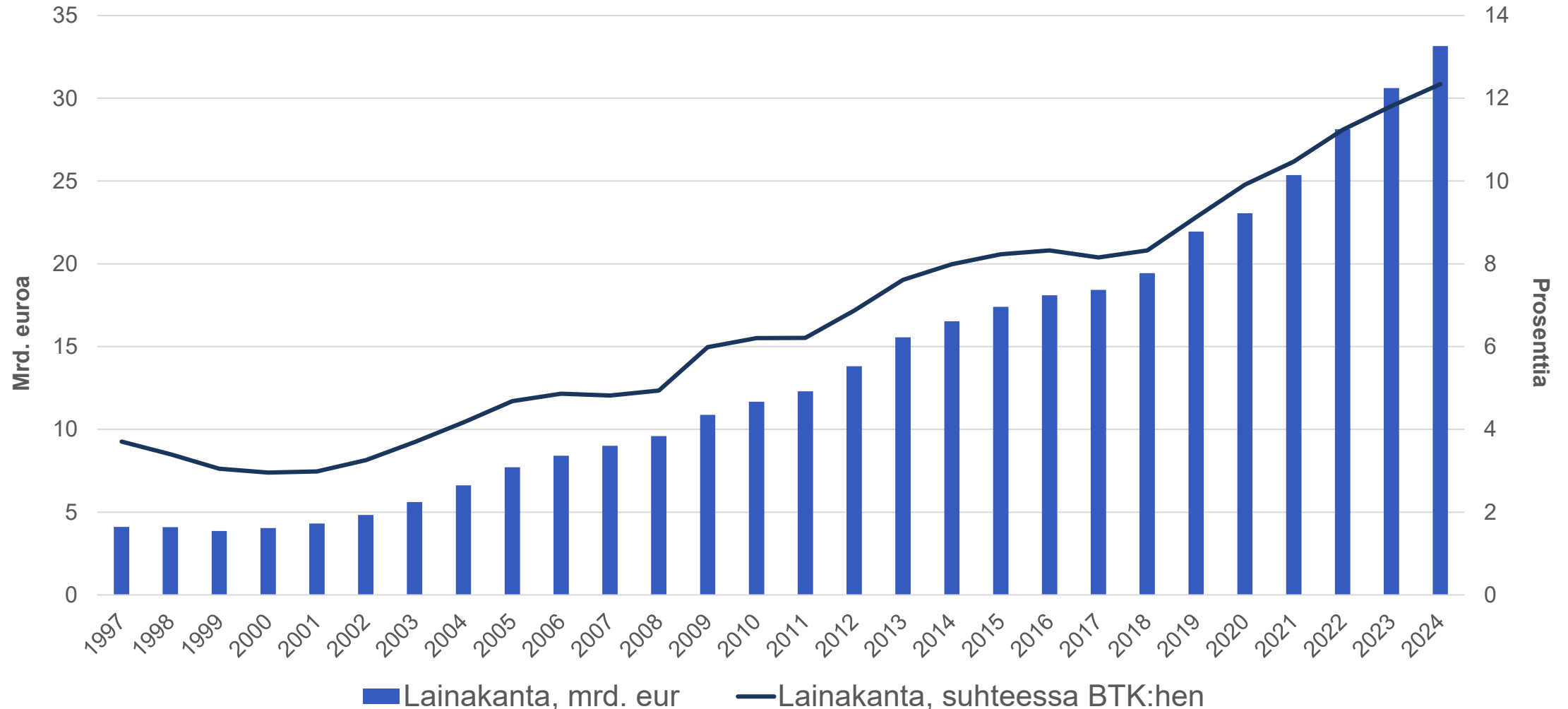
Ensi vuonna toiminnan ja investointien rahavirta heikkenee noin 2 mrd. euroon

- Toiminnan ja investointien rahavira, milj. eur.
- Toiminnan ja investointien rahavira, milj. eur, kevään KTO 2020
- Toiminnan ja investointien rahavirta, suhteessa BKT:hen

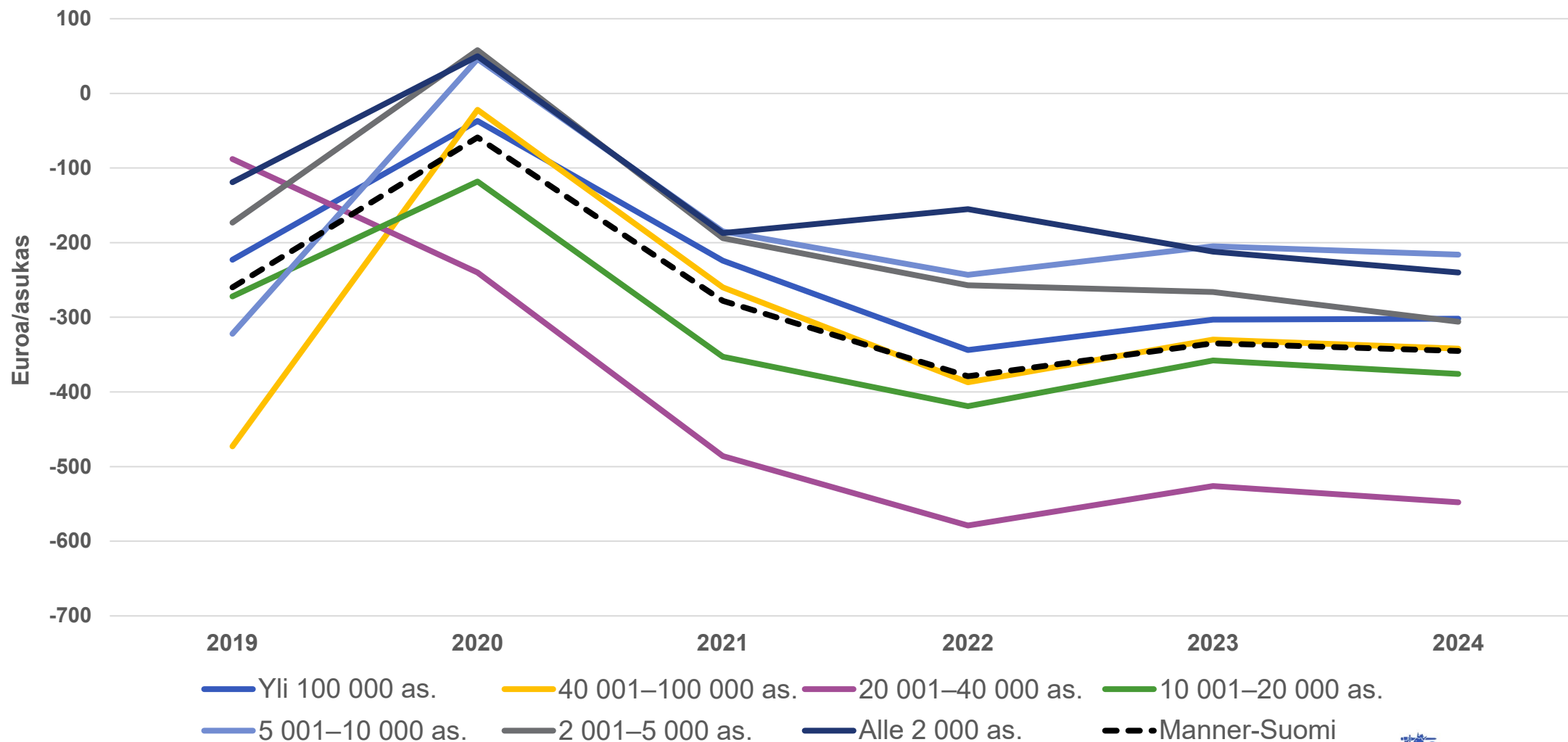
Kuntatalouden lainakannan kasvu jatkuu voimakkaana

Valtion tukitoimet hidastavat hieman lainakannan kasvua kuluvana vuonna

Talouden sopeutuspaine suuri kaikissa kuntakokoryhmissä

Toiminnan ja investointien rahavirta kuntakokoryhmittäin vuosina 2019-2024

Tuloveroprosentin laskennallinen korotuspaine

Laskennallinen paine veroprosentin korotukseen (%)	2021	2022	2023	2024
Yli 100 000 as. (yht. 2 195 437 as. ja 9 kuntaa)	1,1	1,6	1,4	1,4
40 001–100 000 as. (yht. 1 011 916 as. ja 17 kuntaa)	1,5	2,2	1,8	1,8
20 001–40 000 as. (yht. 818 157 as. ja 30 kuntaa)	2,7	3,1	2,7	2,8
10 001–20 000 as. (yht. 595 782 as. ja 41 kuntaa)	2,2	2,5	2,1	2,1
5 001–10 000 as. (yht. 532 719 a. ja 73 kuntaa)	1,2	1,5	1,2	1,3
2 001–5 000 as. (yht. 295 019 as. ja 90 kuntaa)	1,4	1,8	1,8	2,0
Alle 2 000 as. (yht. 46 378 as. ja 33 kuntaa)	1,4	1,2	1,5	1,7
Manner-Suomen kunnat yhteensä, lähtötaso 19,96 (2020)	1,5	2,0	1,7	1,7

Poimintoja hallinnonalojen kuntia koskevista toimenpiteistä vuonna 2021

Valtiovarainministeriö

- Kunnan peruspalvelujen valtionosuus (diat 23-25)
 - Harkinnanvaraiseen valtionosuuden korotukseen osoitetaan 30 milj. €
- Verotulomenetysten korvaukset (dia 26)
- Kuntien digitalisaation kannustinjärjestelmä 10 milj. €
- Yhteisöveron jako-osuuden määräaikainen korotus 10 %-yksiköllä ja pysyvästi 2 %-yksiköllä varhaiskasvatusmaksujen alentamisen kompensationsa
- Luonnonsuojelualueet vapautetaan kiinteistöverosta ja merituulivoimaloiden verotusta alennetaan

Opetus- ja kulttuuriministeriö

- Oppivelvollisuuden laajentaminen
 - Hankkeeseen kohdennetaan 22 milj. €
- Varhaiskasvatusmaksujen alentaminen
 - Maksutulot alenevat vuositasolla 70 milj. €, mikä kompensoidaan yhteisöveron kuntaosuuden korotuksella
- Varhaiskasvatuksen kehittäminen 15 milj. €
- Oppilas- ja opiskelijahuollon vahvistaminen perusopetuksessa ja toisella asteella 10 milj. €

Sosiaali- ja terveysministeriö

- Välittömästi koronavirustilanteeseen liittyvien testaus- ja muiden kustannusten korvaaminen kunnille 1660 milj. €
- Vanhuspalveluiden henkilöstömitoituksen nosto
 - Kohdennetaan 52,8 milj. €
- Sote-asiakasmaksulain kokonaisuudistus
 - Maksutulojen pieneneminen kompensoidaan kunnille lisäämällä valtionosuuksiin 17 milj. €. Lisäksi tehdään kertalisäys 0,9 milj. € vuonna 2021.
- Varaudutaan hoito- ja palveluvelan purkamiseen vuosina 2021-23

Muiden hallinnonalojen toimenpiteet

- Pakolaiskiintiötä korotetaan 1050 henkilöön, 1,1 milj. €
- Valtion, kaupunkien ja alueiden sopimusperusteinen yhteistyö, 10 milj. €
- Kuntien ja alueiden ilmastotyön vauhdittaminen 3,5 milj. €
- MAL kunnallistekniikka-avustukset, 10 milj. €
- Puurakentamisen käynnistysavustusten korotukset, 7 milj. €
- Kunnostusavustus asuntojen muuttamiseksi ikääntyneille sopiviksi, 5 milj. €